

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/25/2020
Identifikačné číslo spisu: 4117206665
Dátum vydania rozhodnutia: 25.11.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:4117206665.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu EOS KSI Slovensko, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Pajštúnska 5, IČO: 35 724 803, zastúpeného TOMÁŠ KUŠNÍR, s. r. o., advokátskou kanceláriou so sídlom v Bratislave, Pajštúnska 5, IČO: 36 613 843, proti žalovanej W. R., trvale bytom A., J. XXX, zastúpenej JÁNSKY & PARTNERS, s. r. o., advokátska kancelária so sídlom v Nitre, Štúrova 13, IČO: 47 249 650, o zaplatenie 5.720,92 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 12 Csp 83/2017, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 29. apríla 2019 sp. zn. 6 Co 40/2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 6 Co 40/2019 z 29. apríla 2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 12 Csp 83/2017-137 z 8. októbra 2018 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 5.074,74 eura s 8 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 3.412,72 eura od 24. októbra 2015 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku; vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 77,40 %.

2. Právne vec odôvodnil aplikáciou ustanovení § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 2, § 53 ods. 4 písm. l/, § 53 ods. 5, 6, 9, § 54 ods. 1, § 517 ods. 2, § 524 ods. 1, 2, § 565, § 566 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 2, § 9 ods. 2, § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej len „zákona č. 129/2010 Z. z.“) a uviedol, že zmluva o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX bola uzavretá 30. júla 2012 medzi právnym predchodcom žalobcu (spoločnosť Slovenská sporiteľňa, a. s., so sídlom v Bratislave, Tomášiková 48) ako veriteľom a žalovanou, vykazuje znaky spotrebiteľskej zmluvy, na ktorú je potrebné aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka, ako aj ustanovenia osobitného zákona č. 129/2010 Z. z. a nie ustanovenia Obchodného zákonníka, na základe ktorej sa žalobca domáhal zaplatenia pohľadávky z titulu zmluvy o postúpení pohľadávok č. 1237/2015/CE z 23. októbra 2015 (ktorá pozostávala z neuhradenej istiny úveru vo výške 4.000 eur, neuhradeného riadneho úroku vo výške 1.501,05 eura, neuhradeného úroku z omeškania vo výške 160,97 eura a neuhradených poplatkov

vo výške 58,90 eur a úroku z omeškania vo výške 8,05 % ročne zo sumy 4.000 eur odo dňa postúpenia pohľadávky od 24. októbra 2015 do zaplatenia). Povaha tejto právnej veci ako spotrebiteľskej sa nemohla zmeniť v dôsledku postúpenia pohľadávky. V súvislosti s postúpením pohľadávky Slovenskej sporiteľne, a. s., voči žalovanej zmluvou o postúpení pohľadávok č. 1237/2015/CE z 23. októbra 2015 (ďalej aj „zmluva o postúpení pohľadávok“) na žalobcu, súd prvej inštancie z výziev právneho predchodcu žalobcu (výzva z 9. septembra 2015, č. 1. 37 spisu) z dôvodu omeškania žalovanej mal za preukázané, že veriteľ - Slovenská sporiteľňa, a. s. (právny predchodca žalobcu) dodržal zákonný postup podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, v dôsledku čoho došlo k platnému vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru k 29. septembra 2015, a preto považoval žalobu sčasti za dôvodnú. Žalobe nevyhovel v časti neuhradených úrokov a poplatkov vo výške 648,18 eura, ako aj v časti úrokov z omeškania, ktoré si žalobca uplatnil vo výške 8,05 % ročne z nezaplatenej istiny 4.000 eur od 23. októbra 2015 do zaplatenia. Vyslovil, že žalobca úhradu žalovanej vo výške 587,28 eura nemal započítať na úroky a poplatky, ale na istinu, ako aj vychádzal zo skutočnosti, že dojednanie poplatkov s prihliadnutím na všetky skutočnosti v zmysle úverovej zmluvy, považoval za neplatné podľa § 39 Občianskeho zákonníka a v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 Občianskeho zákonníka. Po započítaní úhrad žalovanou v sume 587,28 eura z celkovej čerpanej sumy úveru vo výške 4.000 eur, zostatok neuhradenej istiny bol vo výške 3.412,72 eura. Súd prvej inštancie uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 5.074,74 (z titulu istiny 3.412,72 eura, z titulu úroku 1.501,05 eura, z titulu úroku z omeškania 160,07 eura) s 8 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 3.412,72 eura od 24. októbra 2015 do zaplatenia a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku účinného od 1. júla 2016 v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

3. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom sp. zn. 6 Co 40/2019 z 29. apríla 2019 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcom výroku a vo výroku o trovách konania potvrdil. Žalobcovi priznal nárok na náhradu odvolacieho trov konania v plnom rozsahu.

4. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie vo veci riadne zistil skutkový stav a vec správne právne posúdil. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku poukázal na ustanovenia § 52 ods. 1 a 3, 4, § 525 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákona o bankách“) a uviedol, že súd prvej inštancie právny vzťah správne posúdil ako vzťah spotrebiteľský, ako aj dospel k správne právnemu záveru o aktívnej legitímácii na strane žalobcu, ktorý predložil zmluvu o postúpení pohľadávok z 23. októbra 2015 a preukázal splnenie zákonných podmienok pre postúpenie pohľadávky pôvodného veriteľa Slovenskej sporiteľne, a. s. voči žalovanej ako dlžníčke. Odvolacie dôvody žalovanej vyhodnotil ako nedôvodné a irelevantné. V závere rozhodnutia konštatoval, že ďalšie námietky žalovanej, týkajúce sa náležitosti žaloby, pochybnosti o vyplatení úverovej čiastky vo výške 4.000 eur, doručovania zosplatenia úveru a výzvy, považoval za nespôsobilé napadnúť vecnú správnosť rozsudku súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti, a preto ho ako vecne správne potvrdil v súlade s § 387 ods. 1 ods. 2 CSP vrátane výroku o trovách konania.

O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP.

5. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovení § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/, písm. b/ CSP. Namietala, že súdy jej nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Nesprávny procesný postup súdu mal spočívať v nedostatku riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Podľa názoru dovolateľky, z obsahového hľadiska dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu obsahuje rozsah vykonaného dokazovania a ustálenie skutkového stavu, použité právne predpisy aplikované na zistený skutkový stav, avšak absentujú už konkrétne úvahy odvolacieho súdu, ktorým by súd dôkladne vysvetlil (nielen) žalovanej ako strane sporu a zároveň adresátovi rozhodnutia, ktoré je pre neho záväzné, ako posudzoval ňou tvrdené skutočnosti, keď žalovaná vytýkala viacero nedostatkov rozhodnutia súdu prvej inštancie. Prílišný formalizmus zo strany odvolacieho súdu,

ako i súdu prvej inštancie následne vyústili do nesprávneho a nespravodlivého rozhodnutia, keď súdy vychádzali z predpokladu, že uplatnený nárok žalobcu bol v konaní preukázaný. Ďalej namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP) a rovnako, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP). Zdôraznila, že súdy predovšetkým nesprávne posúdili otázku existencie nároku žalobcu, t. j. že boli splnené všetky podmienky na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti poskytnutého úveru a že došlo k účinnému zosplateniu jeho pohľadávky, keď právny predchodca žalobcu doručil žalovanej dve písomnosti, a to výzvu z 9. septembra 2015 a oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti z 30. septembra 2015, a to na adresu žalovanej, ktorú uviedla právny predchodca žalobcu pri uzatvorení zmluvy, predmetom ktorej malo byť poskytnutie úveru. Zdôraznila, že obe doručované zásielky obsahujúce hore uvedené písomnosti boli poštovým podnikom spätne doručené právny predchodca žalobcu ako odosielateľovi zásielky, a to z dôvodu, že ich adresát je neznámy. V tejto súvislosti namietala, že pokiaľ sa zásielka obsahujúca právny úkon právneho predchodcu žalobcu (vyhlásenie mimoriadnej splatnosti poskytnutého úveru) nedostala do jej dispozičnej sféry, nemožno považovať predmetný úver za zosplatený. Argumentovala tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od otázky či (i) „môže vyvolať zamýšľané účinky písomný právny úkon obsiahnutý v poštovej zásielke v prípade, ak adresát zásielky nemá objektívnu možnosť oboznámiť sa s týmto právnym úkonom v nej obsiahnutým z dôvodu, že sa zásielka nedostane do jeho dispozičnej sféry“. Konštatovala, že odvolací súd, ako aj súd prvej inštancie pri riešení tejto otázky sa odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP). Za otázky, majúce zásadný význam, ktoré neboli v rozhodovacej praxi dosiaľ riešené považovala i otázky, či (ii) „sú pre spotrebiteľa záväzné písomne vyhotovené všeobecné obchodné podmienky dodávateľa alebo akékoľvek iné dokumenty dodávateľa, na ktoré hlavná zmluva uzatvorená medzi spotrebiteľom a dodávateľom odkazuje, aj napriek tomu, že nebol s týmito dokumentmi oboznámený a tieto dokumenty na znak súhlasu s ich znením nepodpíše“; či (iii) „zmluvné ustanovenie obsiahnuté v štandardizovanej formulárovej zmluve vypracovanej dodávateľom a uzatváranej so spotrebiteľom, ktorým spotrebiteľ prehlasuje, že bol oboznámený so súvisiacimi dokumentmi k zmluve, napríklad so všeobecnými obchodnými podmienkami, možno považovať za ustanovenie, ktorým dodávateľ prenáša dôkazné bremeno spočívajúce v preukázaní splnenia svojej povinnosti dostatočne oboznámiť spotrebiteľa s podmienkami poskytovaného úveru podľa zákona č. 129/2010 Z. z. na spotrebiteľa, a teda za neprijateľnú zmluvnú podmienku“. Navrhla zrušiť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Zároveň predložila návrh na odklad právoplatnosti napadnutého rozhodnutia.

6. Žalobca sa k dovolaniu vyjadril písomne po uplynutí 10-dňovej lehoty určenej súdom, výzvu na vyjadrenie sa k dovolaniu spolu s dovolaním prevzal 29. októbra 2019 a písomné vyjadrenie k dovolaniu predložil 15. novembra 2019 (§ 436 ods. 3 veta prvá CSP); na neskôr podané vyjadrenie sa neprihliada (§ 436 ods. 3 veta druhá CSP).

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je nielen prípustné, ale aj dôvodné.

8. Posúdením návrhu dovolateľky o odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia najvyšší súd nezistil splnenie podmienok pre vyhovieť návrhu v zmysle ustanovenia § 444 ods. 2 CSP, a preto v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

9. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho

stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

10. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

11. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

12. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

14. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný tak, ako sú obsahovo vymedzené v podanom dovolaní.

15. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94). Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom-ktorom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019, sp. zn. 4Cdo 140/2019 alebo sp. zn. 4 Cdo 120/2019).

16. Predmetom dovolacieho prieskumu bol napadnutý vyhovujúci výrok o priznaní žalobcovi 5.074,74 eura istiny s 8 % úrokom z omeškania zo sumy 3.412,70 eura od 24. októbra 2015 do zaplatenia. Právny vzťah medzi stranami bol založený na základe spotrebiteľskej zmluvy uzavretej medzi právnym predchodcom žalobcu (bankou) a žalovanou - zmluvou o splátkovom úvere z 30. júla 2012 č. 5031127082, na základe ktorej mal byť poskytnutý žalovanej úver vo výške 4.000 eur, ktorý sa žalovaná

zaviazala splácať v splátkach vo výške 64,87 eura mesačne so splatnosť prvej splátky 20. septembra 2012 a konečnej splatnosti úveru k 20. augustu 2022 vždy do 20-teho dňa v mesiaci, ročnej percentuálnej miery nákladov (ďalej len „RPMN“) vo výške 14,93 %, priemernej hodnote RPMN vo výške 14,11 % a celkovej čiastke spojenej s úverom vo výške 7.509,27 eura. Súčasťou úverovej zmluvy boli všeobecné obchodné podmienky a štandardné európske informácie o spotrebiteľskom úvere. V zmluve boli dojednané poplatky a to spracovateľský poplatok vo výške 119 eur (splatný jednorazovo), poplatok za správu úveru vo výške 2,99 eura mesačne a poplatok za poistenie úveru vo výške 2,19 eura mesačne. Z dôvodu omeškania so splácaním úveru riadne a včas žalovanou došlo k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru bankou listom z 29. septembra 2015 (v spise na č. l. 41) a k následnému postúpeniu pohľadávky na žalobcu zmluvou o postúpení pohľadávky z 23. októbra 2015 (v spise na č. l. 5). Doručované zásielky veriteľa (výzva na zaplatenie dlhu z 9. septembra 2015, vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru k 29. septembru 2015) neboli doručené žalovanej (v spise na č. l. 37 a č. l. 41) vrátené právnenému predchodcovi žalobcu so správou o nedoručení (adresát neznámy).

17. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovým stavom, ako aj s právnym posúdením veci súdom prvej inštancie. K uplatneným odvolacím námietkam len stroho konštatoval správnosť záveru súdu prvej inštancie o aktívnej legitímácii žalobcu, ako aj o splnení podmienok pre postúpenie pohľadávky bankou na žalobcu (bod 20 odôvodnenia). Ďalšie uplatnené námietky v odvolaní týkajúce sa náležitosti žaloby, pochybnosti o vyplatení úverovej sumy vo výške 4.000 eur, doručovanie zosplatenia úveru a výzvy považoval za nespôsobilé napadnúť vecnú správnosť rozsudku vo vyhovujúcom výroku.

18. Formálne a obsahové náležitosti rozhodnutia odvolacieho súdu sú upravené v § 393 CSP. Popri tejto všeobecnej úprave umožňuje ustanovenie § 387 ods. 2 CSP odvolaciemu súdu použiť tzv. skrátené odôvodnenie v prípade, ak sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. V takom prípade sa môže obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov a prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti ďalšie dôvody. Táto forma spĺňa požiadavky kladené na odôvodnenie rozhodnutia z pohľadu práva na spravodlivé konanie. Zákon však vyžaduje, aby aj v prípade skráteného odôvodnenia odvolací súd zaujal jasné stanovisko k podstatným vyjadreniam strán predneseným v konaní na súde prvej inštancie. Povinnosťou odvolacieho súdu je zároveň vysporiadať sa v odôvodnení rozhodnutia s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Za podstatný je potrebné považovať taký argument, ktorý je relevantný, teda má vecnú súvislosť s prejednávanou vecou a zároveň je takej povahy, že v prípade jeho preukázania (samostatne alebo v spojitosti s ostatnými okolnosťami) môže priniesť rozhodnutie priaznivejšie pre odvolateľa (Števec, M., Ficová S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C.H. Beck, 2016, s. 1296).

19. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia však vyplýva, že odvolací súd sa síce zaoberal aktívnou vecnou legitímáciou žalobcu v spore v zmysle § 92 ods. 8 Zákona o bankách (bod 17 až 19 odôvodnenia), stotožnil sa s jej posúdením súdom prvej inštancie, ktorý sa ale vecnou legitímáciou nezaoberal.

20. Podľa čl. 2 ods. 2 Základných princípov CSP právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

21. Podľa § 382 CSP ak má odvolací súd za to, že sa na vec vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve strany, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

22. Z citovaného ustanovenia vyplýva princíp predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, ktorý je považovaný za komponent princípov právneho štátu, osobitne princípu právnej istoty. Právna istota, okrem iného znamená možnosť subjektov práva predvídať rozhodnutia súdu v konkrétnej veci.

Predvídateľnosť rozhodnutie platí aj pre odvolací súd, pričom je možné ju dosiahnuť okrem iného najmä tým, že odvolací súd zoznámi strany so svojim odlišným právnym názorom a dá i príležitosť sa k tomuto názoru vyjadriť. Výzva odvolacieho súdu podľa ustanovenia § 382 CSP je plnením osobitného druhu tzv. manudukčnej povinnosti odvolacieho súdu, ktorej podstatou je zabrániť odňatiu možnosti konať pred odvolacím súdom resp. nesprávnym procesným postupom znemožniť strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a teda zabezpečiť riadny prístup k spravodlivému procesu aj po podaní odvolania, čo je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H. Beck, 2016, s. 1270 až s. 1272).

23. V rozhodovacej praxi najvyššieho súdu sa rozhodnutie, ktorým odvolací súd v merite veci za rozhodujúcu považoval skutočnosť, ktorá nebola predtým predmetom posudzovania súdom prvej inštancie, považuje za prekvapivé rozhodnutie, založené na iných právnych záveroch ako rozhodnutie súdu prvej inštancie, resp. z pohľadu výsledkov konania na súde prvej inštancie „nečakane“ založené na nepredvídateľne iných („nových“) dôvodov, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvej inštancie, pričom strana sporu v danej procesnej situácii nemala možnosť namietat správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní (sp. zn. 3 Cdo 76/2014, sp. zn. 3 Cdo 102/2008, sp. zn. 5 Cdo 46/2011).

24. Najvyšší súd už v rozhodnutí publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 33/2011 konštatoval, že pokiaľ odvolací súd nevyzval účastníkov konania v zmysle § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (poznámka teraz § 382 CSP), aby sa vyjadrili k možnému použitiu toho ustanovenia právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní nebolo použité a je podľa názoru odvolacieho súdu pre rozhodnutie veci rozhodujúce, odňal účastníkovi konania možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku (poznámka teraz § 420 písm. f/ CSP).

25. Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že odvolací súd nesprávne postupoval, ak nevyzval strany na vyjadrenie sa k možnému použitiu iného ustanovenia právneho predpisu (§ 382 CSP), následne bez zopakovania dokazovania v nevyhnutnom rozsahu (§ 384 CSP) vo veci samej rozhodol, čím nesprávnym procesným postupom porušil procesné práva strán v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“). Dovolateľka preto opodstatnene namietala vadu zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP.

26. K otázke právnych dôsledkov nepreskúmateľnoti rozhodnutia prijalo Občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky stanovisko z 3. decembra 2015, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 1/2016 pod R 2/2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“, čo je použiteľné aj po zmene procesného poriadku s účinnosťou od 1. júla 2016. V danom prípade použitie tohto judikátu v súvislosti s namietaným porušením procesných práv prichádza do úvahy, lebo odvolací súd sa nevysporiadal so všetkými relevantnými námietkami žalovanej v odvolaní (bod 20 odôvodnenia).

27. V zmysle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavného súdu“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Vecná spojitosť odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku. Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v

rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08). Náležité neodôvodnenie, prečo odvolací súd bez vysvetlenia svojich právnych úvah týkajúcich sa odvolania žalovanej (čo v danom prípade znamenalo bez adekvátnej odpovede na podstatnú odvolaciu námietku) prijal záver o vecnej správnosti rozsudku súdu prvej inštancie, ide o prípad relevantný z hľadiska druhej právnej vety zjednocujúceho stanoviska najvyššieho súdu prijatého pod R 2/2016.

28. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav. Odvolací súd prirodzene musí odpovedať na podstatné a právne významné dôvody odvolania, ale sa musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie (§ 387 ods. 3 CSP, sp. zn. 5 Cdo 204/2011).

29. V preskúmvanej veci dovolateľka už v podanom odpore (v spise na č. 1. 70) proti vydanému platobnému rozkazu č. k. 12 Csp 83/2017-46 z 8. marca 2017 okrem nedostatočnej špecifikácie žalovanej istiny namietala nedoručenie zosplatnenia, neplatnosť postúpenia pohľadávky a aktívnu legitimáciu žalobcu v spore. Súd prvej inštancie i napriek týmto uplatneným relevantným námietkam týkajúcim sa vecnej legitimácie v spore, zmluvu o postúpení pohľadávky medzi žalobcom a právnym predchodcom (veriteľom) posudzoval len podľa ustanovení § 524 a nasl. Občianskeho zákonníka, bez toho, aby skúmal splnenie zákonných podmienok postúpenia bankovej pohľadávky v zmysle § 92 ods. 8 tretia veta Zákona o bankách, ktorých posúdenie bolo podľa názoru dovolacieho súdu pre rozhodnutie vo veci samej určujúce. V rozpore s ustanovením § 387 ods. 3 CSP k nim nezaujal vecné stanovisko ani odvolací súd.

30. So zreteľom na vyššie uvedené dôvody, dovolací súd konštatuje, že dovolateľka opodstatnene namietala porušenie jej procesných práv v takej miere, že postupom súdu došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Aj nerešpektovaním pravidla riadneho odôvodnenia rozhodnutia súdu došlo v konaní k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f/ CSP, ktorá zakladá nielen prípustnosť dovolania, ale zároveň aj jeho dôvodnosť.

31. Aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva platí, že judikatúra síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998).

32. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu je ustálená v tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 420 CSP, dovolaním napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť bez toho, aby sa

dovolací súd zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 44/2015, sp. zn. 2 Cdo 111/2014, sp. zn. 3 Cdo 4/2012, sp. zn. 4 Cdo263/2013, sp. zn. 5 Cdo 241/2013, sp. zn. 6 Cdo 591/2015, sp. zn. 7 Cdo 212/2014, sp. zn. 8 Cdo 137/2015).

33. S ohľadom na vyššie uvedené, dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vo vyhovujúcom výroku a v súvisiacom výroku o trovách konania v súlade s § 449 ods. 1 CSP a v rozsahu zrušenia mu vrátil vec na ďalšie konania (§ 450 CSP).

34. V ďalšom konaní je odvolací súd povinný opätovne posúdiť relevantnosť uplatnených námietok v odvolaní žalovanou, najmä vo vzťahu k namietanej aktívnej vecnej legitímácii, splnenia zákonných podmienok postúpenia bankovej pohľadávky v zmysle § 92 ods. 8 tretia veta Zákona o bankách z hľadiska posúdenia platnosti právneho úkonu. Vysloveným právnym názorom dovolacieho súdu je odvolací súd viazaný (§ 455 CSP).

35. O trovách pôvodného konania a trovách dovolacieho konania rozhodne odvolací súd v novom rozhodnutí vo veci samej (§ 453 ods. 1 a 3 CSP).

36. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.